

LJUBLJANA

CELJE

TRST

BEOGRAD

ZAGREB

ISTRA

GORICA

KOROTAN

KAJER ~~1942~~ 1943

ZALOŽIL IN IZDAL JUGOSLOVANSKI ODBOR 17 ITALIJE

MARIBOR

Št.: 6

Š O T O R S K A   K N J I Ž N I C A

POŠILJA: IVAN UCLNIKOV

. . .

V S E B I N A

Jan Plestenjak:	PRVA PRONA.....	Str.:	119
R. H.	: ČRNI PAJEK (Konec).....	"	: 124
Janko Glaser	: DOMOTOŽJE.....	"	: 151
"	"	: VEČER.....	" : 151

. . .

KAJER 1943

ZALOŽIL IN IZDAL JUGOSLOVANSKI ODBOR IZ ITALIJE

COPYRIGHT BY JUGOSLOVANSKI ODBOR IZ ITALIJE

JANUAR

(Jan Plestenjak)

Takrat nas je bilo že pet. Nič koliko drobiža, ko pa pri sosedovih ni bilo drugega ko Nežasta in Jakasti. Tam je bilo vse tiho in še luč so le redkokdaj prižgali, pri nas pa je bil zmerom živžav in mati je morala po dvakrat in celo trikrat vstati ponoči in potolažiti vekajočega Jožeta ali pa zmerom bolešno in zato prepestopvano Mico. Včasih je v materini kamri tudi po dve uri brlela luč, da je bila mati že od neprestanega mišletanja drobnega plamenčka bolna.

Tisto zimo pred pustom je bilo mraz, da smo se vsi tiščali peči in se ves dan prerekali, kdo bo to ali to noč spal za pečjo. Mati sama se je ulegla na peč šele, ko se je tema že razlezla po vseh kotih, zamrežila okna in rezala v oči. Oče je tiste dni piskal na klarinet po imenitnih in bahavih kmečkih svatbah in le redko prišel domov. Toda kadar jo je primahal ves premražen, zaspan, utrujen, pa z bobi in poticami in klobasami obunkan, takrat je bila tudi pri nas doma. Najprej smo potolkli kobe in potice in klobase, potem pa se vrgli za mizo. Oče je stresel za pehar drobiža na mizo in smo ta drobiž polagali v kupčke: krone na krošnje - ta kupček je bil najmanjši - dvojače na dvojače - ta je bil že večji - groše na groše, krajcarje na krajcarje ter ficke na ficke. Oče se je smehljal in dremal. "Trvavo so zasluženi, tako vam povem!" se mu je stresal zaspani glas.

"Mati, ti pa poglej, koliko je vsega!" je velel materi, ki se je stiskala na čelešniku in se je tudi njej smilil oče. Spodnja ustnica mu je do krvi zatekla in je bila nabrekli, kar mu je čudno spreminjalo govori-

co. Mati je premerila kupček za kupčkom in jih razvrstila po vrednosti in časti.

"Tri in trideset kron in še grošev!" se je zasmejala materi.

"Na!" Oče je potisnil pred mater skoraj vse kupčke, le dva ali tri zadnje je obdržal.

"Janez, to je zate, Francé, to zate, Jaka, Mica, Jože, to pa za vas." Za vsakega je bila namenjena dvojača. Francé, Jaka in jaz - o, mi smo že poznali denar, Mico bi bil pa prav lahko pretental in bi dala dvojačo za ficek, zlasti če se je svetil. Jože je pa še v zibeli vokal in denar mu je bil kot draga cena igrača.

Skrivaj smo stisnili denar materi, kot da bi vedeli, da se pri njej še najbolje obrestuje. Na velikonočni ponedeljek bo v Crngrobu maša in takrat bo tam joj koliko lecta, mačkov v žaklju, piščalk, konjičkov in piškotov. Takrat se bo mati spomnila, da varuje naš denar, in takrat bo še iz svojega primaknila, če bomo v cerkvi spočobni in zato vredni njene dobrote.

Tiste dni pred pustom mati ni hodila v gozd kot druga leta. Čudno se nam je zdelo, a razlagali smo si pač tako, da tudi njo zebe in da je drv vsaj še do pomladi.

Očeta tiste dni še ves teden ni bilo domov. Igral je na Podlipnikovi in takoj nato na Križajevi svatbi. To sta bila najtranejša kmeta, bolj mogočna kot župan sam, pa čeprav je imel 19 otrok in grunt in še občinsko pisarno.

Otroci smo sedeli na peči in se pogovarjali. Na čelešniku je sedela mati in še danes se mi zdi, da je molila. Nekajkrat sem slišal njen zategnjeni vzdih, ki mu pa nisem vedel ne smisla in ne pomena.

"Pa bi mi žalost in veselje bral!" je zaprosila. Znal sem že brati in žalost in veselje sem prebral gotovo desetkrat, ali lepa je bila ta knjiga še zmerom.

In sem bral, bral... vojska na peči je pospala in zdelo se mi je, da tudi mati dremlje.

"Ali naj neham?" sem zaprosil, kajti tudi meni so se kremenile oči in jezik se mi je zapletal.

"Far zaspi!" Vem, da sem takoj zaspal, le v nekih omotičnih sanjah se mi je dozdevalo, da v hiši govori Jankova Neža in pa da je mati privila luč ter po prstih oddrsala v kamro.

Tisto noč sem čudno sanjal. V domači hiši je bilo tako tesno, da zame ni bilo več prostora. Jože se je moral umakniti iz zibeli, vrgli so ga v

licino posteljo, pa če se je še tako branil, ihtel, brcal in se metal po tleh. V Jožetovo zibel je Neža položila nekaj drobnega, ki je prečudno grdo vekalo. Morda sem se v sanjal prebudil, morda tudi ne. Videl sem temna okra in slišal neko šuštanje, ki pa ni bilo ne govorenje in ne smrčanje in tudi ne momljenje, kakršno je bilo pri Jaku nekaj vsakdanjega.

Zjutraj sem se predramil ves premražen in trd in kakor sem se že predpognil, me je zbolelo. "Vojska" je še spala. Sele čez nekaj časa, ko je vodeno sonce jelo prodirati skozi ledene rože na oknih, so se predramili.

"Maatii!" je zategnil Jaka jokavo in zaspano.

Nihče se ni oglasil.

"Mati!" sem vzkliknil še jaz in kar zgrozil sem se ob misli na sanje. Morda pa nisem sanjal, morda sem pa res slišal vekanje, me je pretresalo in bolelo, ko se mati ni oglasila iz kamre.

"Mati!" je zajokal Francé; jokati pa je znal Francé najbolj ganljivo.

"Tiho, mati je bolna!" se je oglasila Neža in utihnili smo, kot da ni nikogar več v hiši. Sapo smo zadrževali, da bi dohnali, ali je mati res bolna. Če je človek bolan, hrope, vzdihuje, kašlja, vpije - le take bolnike sem poznal. Tak bolnik je bil Urbanov Jurij in nič boljši Poveljčev oča.

"Nak, mati pa že ni bolna!" sem razsodil. "Le kaj naj potem počne Neža v kamri?" Tega nisem mogel razumeti.

"Kaj bo pa sedaj?" je zavekal Jaka.

"Umrta bó!" je izgoltal Francé.

"O joj!" je zahtela Mica in zavekal sem tudi jaz in vekali smo, da bi naš jok skoraj stene predril in ledene rože na oknih raztopil.

Vrata od kamre so zaškripala in Neža se je kot tat izmuznila skozi nje.

"Kaj se cmerite! Nič ne bo huđega. Če hočete, da bo mati ozdravela, morate biti priđni!" nas je opominjala. Za trenotek je zaleglo.

"Ve, ve, ve!" se je zadržlo iz kamre nekam hripavo, prelomljeno, kot bi tisto čudno in neznano tega še ne bilo vajeno. Meni je bilo tako veka--nje nekam znano.

"Aha, Jože se je takole drl, ko ga je Žabnica prinesla, "mi je šinilo v glavo in nič več se nisem tako bal za mater. Tri ali štiri dni je bila takrat bolna, shujšala je res, ampak kar sama nam je kuhala.

"Otroka smo dobili!" mi je ušlo, vame so se zapičile nezaupljive oči bratov in sestre.

"Ali res?" je izjecljal Jaka in za njim Francé, Mica se je pa široko nasmejala: "Ali je lep?"

"Kaj bo lep!?" sem jo zavrnil. "Kar odnese ga naj Neža, pri nas jih je dovolj. Giunt imajo, pa nič otrok!" sem vihral v jezi, kajti zdelo se mi je, da imam za to že pravico, saj znam brati in hodim v šolo in sem najstarejši.

"Jaz ga ne maram!" se je ujezil Francé.

"Jaz tudi ne! Naj ga baba odnese!" se je repenčil Jaka.

"Saj res!" je pritrdila še Mica in spet smo planili v jok, toda ne iz žalosti, temveč iz jeze. Le zakaj še vlačijo v hišo otroke, ko jih je pet že več kot preveč. Tako tudi oče trdi.

"To bo oče hud!" sem namignil in vsi so potegnili z menoj. "Jaz ga že ne bom zibal!" sem še dodal in zamahnil z roko, češ pa pojdem od hiše. Prav nič nenavadna se mi ni zdela ta misel in zdelo se mi je celo, da je možata in kar za velike godna.

"Jaz ga tudi ne bom!" sta se oglasila Francé in Jaka in je pritegnila tudi Mica. Nismo več govorili, vpili smo že, vsi pa sovražili Nežo. Ali mati nas je morala slišati.

xxx

Oče je prišel utrujen. Nič ni bil obunkan z bobi in poticami, pač pa je prinesel veliko culo samih dobrih stvari, ki so nam bile do takrat neznanne.

"Mate, pa jejte!" je velel oče in takoj zavil v kamro. Nič nam ni teknilo, preveč smo bili radovedni, kaj bo rekel oče in kako bo hud. Oče se je pa široko in glasno zasmel. Tudi otrok se je oglasil: "Ve, ve, ve!"

"Fantka smo dobili - kdor ga ne bo hotel zibati, ga bom dal služiti!"

je zabrundal oče strogo, vendar nekam mehko.

Prevzelo nas je, a nihče se ni oglasil.

"Janez, ti si rekel, da ga ne boš zibal!" se je obrnil k meni, da me je vse zbolelo. "Govoril sem že z Rožancem v Pševam, pojdeš pa služiti!" je razsodil oče, jaz sem pa zavekal in zavekala sta tudi Francé in Jaka in z njima Micka, vsi pa so se stisnili k meni, kot bi me hoteli zastrašiti, da bi me ne poslali v Pševo.

Oče je raztresel denar po mizi; vsi žalostni smo ga zlagali v kupčke. Počasi in trdo nam je šlo izpod rok in debele solze so nam kapljale na očetov zaslužek.

"Ti pa preštej!" je velel meni. In sem štel, štel, se zmotil in začel znova.

"Dva in petdeset kron in trije groši!" sem izjecljal. Pomislil sem na Pševo in na strme meline. Tam še gnoj nosijo v koših in vse njive morajo prekopati z rovnicami. Že oče je pripovedoval, da ravanci ne vedo, kaj je tipljenje.

"Oče boš fantka zibal, ti ne bo treba v Pševo!" je začel oče prečudno mehko, da me je vsega prevzelo.

"Bom!" sem izjecljal, v duši mi je pa odleglo.

"Na krono!" In tedaj se mi je vse smejalo. Trone še nisem imel in krona je bila zame pol grunta.

"Ve, ve, ve!" je zavekalo iz kamre. Oče me je prijel za roko in me peljal noter.

"To je tvoj bratec in rad ga imej!" Videl sem v očetovih očeh solzo in videl, kako je z raskavo dlanjo pobošal drobni otrokov obrazek in stisnil materino roko.

Zjokal sem se in strašno me je pekel greh, da sem hotel zavreči brata.

In še štirikrat za tem je bila mati bolna in vesela hkrati, danes pa je vselej bolna, kadar zve, da nam ni tako, kot nam je vsem deseterim želela s svojim blagoslovom in s svojo ljubeznijo.

ČRNI PAJEK

(R.H., poslovenil Učenikov)

(Nadaljevanje)

Gdč. Dalmas, sedanja soproga Bénéoit, je bila igralka na različnih manjših odrih v Parizu in kot taka ima verjetno zelo živahno fantazijo in mnogo privlačnosti za fantastične sanjarije. Zatrjevala je, da je svojega moža spoznala v gledališču, kar je verjetno.

Poročni list je v redu izstavljen na podlagi uradnih dokumentov in zato ima gospodična Dalmas pravico imenovati se Bénéoit. V kolikor ji bo to dopuščeno tudi v bodoče, bo pokazala nadaljna preiskava.

V poljedeljskem ministerstvu so ugotovili, da so bili dokumenti pomožnega delavca Pellitana potvorjeni. Dokumenti, ki jih je pri svojem vstopu predložil, so izginili in najbrž jih je negdo protipostavno odnesel iz spisov personala. Pellitan je imel k temu oddelku prost dostop, zato je mogoče, da je dokumente sam izmaknil. Na nekem priporočilnem pismu oblasti v Rennesu, na podlagi katerega je bil nameščen v Parizu, so s pomočjo fotokemičnega postopka ugotovili, da je bilo prvotno ime izbrisano in namesto tega zapisano ime Rennes. Vse oblasti v Rennes so brzojavno odgovorile, da imena Ernest Pellitan ni nikjer v njihovih spisih. Ravno tako je bila listina naknadno popravljena z radiranjem in madeži črnila, tako da so ravno najvežnji časovni in krajevni podatki bili zabrisani. Približno enako usodo so doživeli papirji, ki so se našli v Rue Babylonne. Dokumenti gospodične Dalmas, reci gospe Bénéoit, so vsi pristni. Ravno tako je tudi poročni list nepotvorjen. Nasprotno pa kažejo papirji na ime Andrej Bénéoit najrazličnejše popravke. Rojstni list iz Rennes-a nosi sledove zelo previdnega popravljanja z britvijskega mesta. Mestoma so ta raziranja pozneje prikrita z madeži črnila, tako da so morali s pomočjo fotokemične analize šele ugotoviti njihove podatke. Ime Bénéoit kaže pod povečalnim steklom različne korekture. Črka B je bila popravljena. Ravno tako je črka e izpisana z drugačnim peresom in drugačnim črnilom, kakor pa ostala beseda.

Njegova prijavnica v Parizu je v celoti potvorjena. Pečat je nečit-

ljiv. Radiranje se na tem dokumentu ne opaža.

Tudi še drugi dokument kaže slične potvorbe. Označka kraja se glasi Dijon, vendar je prejšnje ime tudi s prostim očesom vidno, čeravno ga ni mogoče prečitati."

Gospodično Rebell je zadnje čitanje z vso silo pognalo pokonci. Rdečica ji je planila na lice in zdelo se ji je kakor, da se je megla raztrgala pred njenimi očmi. Pota, ki jih je iskala, so se jasno očrtavala pred njo. Če je še nekaj dvomov, da bi mogla biti markiza morilka Pellitan-Bénoit-a, kaj naj bi ostalo drugega pod imenom Dijon, kakor...

"Gospodična Rebell," jo je prekinil neki uradnik, "gospod preiskovalni sodnik bi želel imeti nazaj spise. Ali ste jih že prečitali?"

"Izročite jih, prosim gospodu Monnier-ju in recite mu, da se mu prav lepo zahvalim." Čez nekaj trenutkov je še dodala: "Recite prosim tudi, da bi še danes rada odpotovala v Lyon."

IX.

Osem dni je minulo, v katerih si je gospodična Rebell tako lahkomišljeno prisegla, da bo našla morilca. Mami Martin je obljubila, da ji bo iz Lyona takoj pisala, ali pisma ni bilo. Čeravno je vedela, da mlado deklo zelo nerado piše, jo je njena odsotnost začela prav resno skrbeti.

Tudi stražnik Gozlan, ki ga je detektivka tako pogostokrat zagovarjala, je žaloval za njo. Kakim posebnostim vendar ni mogla slediti. Nasprotno, odkar se je stražniku Bellacu posrečilo odkriti gospo Pellitan v osebi gospe Bénoit, so samo Bellaca uporabljali kot detektivskega pripravnika, medtem ko je Gozlan smel samo beležiti prenačle avtomobiliste in dajati odgovore na vsakdanja vprašanja policijskega reda.

Ker je bil Jules Martin v Marseju so nevoščljivci, posebno sovražnik žensk Leduc, temeljito tožarili gospodično Rebell pri preiskovalnem sodniku.

Jnez je vsekakor pogrešila, da se je podala na pot v Lyon brez uagnega naročila. Poleg tega njeni predstojniki niti vedeli niso čemu je tja odpotovala. Zlasti je bil tega mnenja g. Monnier, ki je hotel gospodični Rebell poveriti nadzorstvo nad gospo Bénoit.

"Mnogo več sem pričakoval od gospodične Rebell, kakor pa je dejansko sposobna," je telefonično omenil državnemu pravniku. "Precej so jo slavili, ampak po mojem mnenju zaostaja presej za povprečno talentiranim moškim kriminalistom. Kadar pa gre za ženske ropotije so ženske krimi - nalistke vsekakor spretnejše in za take slučaje uporabnejše!"

Preiskovalni sodnik je bil ponosen na svoje besede. Napram predstojnikom je govoril vedno kakor iz knjige, saj je bil čisti teoretik. To je tudi v tem slučaju pokazal, kajti ko je poklical gospodično Rebell je zvedel, da je odpotovala v Lyon in da nikomur niti naslova ni pustila. Preiskovalnemu sodniku ni bilo nič znanega o poreklu markize Touars, zato se mu je zdelo potovanje detektivke v Lyon precej čudno. Gotovo ne bi bil bolj presenečen, če bi mu gdo dejal, da je Jnez odpotovala v Afriko. Lyon, to pusto provincijalno mesto... Kateri pameten Parižan bi mogel tja? Gospod Monnier je mislil, da bi moral moderen človek sploh živeti zgolj v Parizu. Razumljivo pa je, da detektivke ni štel med moderne Parižane. Verjetno pa je, da bi v tem trenutku, če bi le mogel, napravil glede pameti pri gospodični Rebell izjemo. Tako pa mu ni preostajalo drugega, kakor da je opazovalno službo naprtil neki drugi pripadnici pariške policijske tajne službe. Pa ne samo to, kontrolo nad gospo Bénoit je naložil celo dvema kriminalistkama in jima zaukazal, da morata skupno delati, čeravno je vedel, da druga drugo iz neznanih vzrokov ne prenašata. V svoji prebrisaniosti si je namreč dejal, da bosta na ta način delo izvrševali z največjo natančnostjo.

"Ti dve ženski," je dejal g. Monnier, "bosta iz same jeze druga proti drugi, stvari najboljše prišli do dna. G. Leduc, vaš urad boste morali nekoliko reformirati. Ne pridigujte vedno samo o vzajemnosti in skupnosti! To je popolnoma napačno! Ravno nasprotno! Čim bolj boste svoje uradnike nahujskali proti tajnim policistom, tem več bo uspehov. Drug drugega morajo poditi naprej!"

G. Monnier je bil take vrste filozof. Ta sistem podpihovanja pa je uvajal zgolj zato, da bi sam imel mir. Tajnik Leduc je bil premalo inteligenten, da bi zamogel razumeti zlobo preiskovalnega sodnika. Mislil je samo, da mora preiskovalnega sodnika v vsem ubogati, ker je tudi on

Tako je zopet prešel ves teden in napredovanja sodne preiskave so obstala na mrtvi točki. Obe sovražni si detektivki sta sicer prinesli vse polno nevažnih podatkov o gospe Pellitan, ali neke sledi, ki bi pokazala pot k cilju, ni bilo. Celo g. Monnier-ju se je zdelo, da na ta način ne pride nikamor. Kako naj to stvar zagradi, tega pa tudi on ni vedel. Da bi vendarle nekaj počel je zaslišal še gospo Lion. Ravno tako pa je tudi ukazal zapleniti njene trgovske knjige. Modna kraljica je prišla k zaslišanju v bogatem krznenem plašču kot kaka kneginja. Zaradi zaplenitve knjig se je strašno razburila; izpovedala pa je ravno toliko kolikor je svoječasnó izdala gospodični Rebell. V knjigah niso našli imena mar - kize Touars. Vse polno predmetov pa so v knjige vknjiževali, ne da bi davajali obenem tudi imena kupcev. Zaradi tega je lahko mogoče, da je bila markiza kljub vsemu stalna odjemalka v modnem salonu.

Zaplembo trgovskih knjig je g. Monnier odredil precej lahkómiselno, pravzaprav za to ni imel nobenega pravega povoda. Pozabil je tudi, da je gospa Lion zelo vplivna dama, ki ima najboljše zveze med najodličnejšimi krogi francoske republike. Zato se je zgodilo tudi, da je g. Monnier že naslednjega jutra prejel iz pravosodnega ministerstva dopis take vsebine, da se je pošteno spotil, ko ga je prebral. Najhujše je bilo to, da ni mogel gospe Lion očitati nobene nekorektnosti, čeravno se je zelo trudil, da bi nekaj našel.

Ker je torej ta kriminalistična ofenziva tako jalovo izpadla, se je preiskovalnemu sodniku zdelo pametno, da se ne umešava v teorije več, ki jih je postavila o samem zločinu gospodična Rebell. Zaslišanje markize Touars bi lahko rodilo še bolj neprijetne posledice, posebno še zato, ker je gospodična Rebell sama priznala, da so njene domneve precej nesigurne. Čim več časa je detektivka izostajala, tembolj so se preiskovalnemu sodniku utrjevali nazori, da so vse domneve gospodične Rebell samo sadovi njene bujne fantazije.

To spoznanje pa ga ni odvrnilo od tega, da ne bi stalno kritiziral vsak njen korak v preteklosti, in svojo jezo je zvrčal na gospoda Leduca, kateremu je očital, da gospodične Rebell ni dovolj nadzoroval in da

Ji je privzgojil vse preveč trmoglavosti. G.Leduc je od preiskovalnega sodnika sprejeto jezo pridno razdeljeval dalje, najprej pošteno porcijo detektivu Martinu, stražniku Gozlanu in ostalim. Tako je za Jnez nastalo na policiji skrajno neugodno razpoloženje in so kaj hitro pozabili vse njene prejšnje zasluge. Na policijskem ravnateljstvu so se že pečali resno z mislijo, da jo odpustijo iz službe. Celo g. Jules Martin ni bil z njenim obnašanjem v pogledu odpotovanja, nič kaj zadovoljen. Nekaj dobrih besed, s katerimi jo je še zagovarjal, je izginilo v vrtincu očitkov, in g.Leduc je bil naravnost prijetno presenečen, ko je nekega večera zvedel, da so višji že sklenili odpust mlade detektivke Jnez Rebell. Vzrok: "zanemarjanje dolžnosti". Udarec je bil trd in pokazal vso nehvaležnost oblasti. Ali g. Monnier, ki je dobil v roke pismeni odpust, je smatral, da je postopek čisto v skladnosti z njegovimi lastnimi nazori v tem pogledu. To je državnemu pravdniku Nervalu v posebno lepem govoru predložil.

Bilo je zvečer nekega nenavadno slabega februarkega dne. Močan veter je bičal mokre snežene plasti po cestah, ki so se sproti topile in povzročale tudi po hodnikih težko prehodne brluzge. G. Monnier je zaradi tega podaljšal svoje uradne ure, kajti v njegovi sobi je vladala prijetna toplota. Nadejal se je tudi, da se bo vreme zboljšalo. Istega mnenja je bil tudi državni pravdnik Nerval, ki se je v svoji sobi dolgočasil in se je zato zadrževal pri g. Monnier-ju. Ob finih cigarah in dobrem vinu sta oba gospoda razpravljala o slučaju Pellitan-Bénoit.

"Mislim, velecenjeni, da bi morali stvar nendarle nekoliko pospešiti," je dejal državni pravdnik.

Gospod Monnier je v zadregi vzdihnil. Ta lahko govori! "Če bi bili na mojem mestu, bi vam tudi ne bilo lahko," je odgovoril. "Vi se smejete gospod Nerval, ali stvar je pretentano zamotana. Če bi v teku preiskave zasliševali znane osebnosti, potem nas od zgoraj nahrulijo. Če pa pustimo, da stvari tečejo svojo pot, potem pravijo, da zavlačujemo in ničesar ne razumemo. Želel bi, da bi sam gospod pravosodni minister vodil ta proces!"

Državni pravdnik Nerval se je glasno zasmel: "Vi se morate pač pre-skrbeti kopico sposobnih pomočnikov, gospod Monnier, nihče ne zahteva, da bi vi sami drveli po cestah."

"In vendar je tako, da bo moral verjetno že v prihodnjih dneh sam nacesto. Tajna policija ni za nič, njeni organi se na lastno pest sprehajajo po Parizu ali pa delajo celo izlete na deželo."

Nato sta oba gospoda prav do podrobnosti skritizirala ponašanje gospodične Rebell, končno pa je državni pravdnik prebral dekret, po katerem je bila detektivka odpuščena iz službe.

G.Nerval je bil tudi prepričan, da je odpust popolnoma upravičen, in s to ugotovitvijo sta oba gospoda prešla na drug razgovor.

Preiskovalni sodnik je ravno hotel odpreti okno, da bi pogledal, ali se je vreme zboljšalo, ko je stopil v sobo uradnik zaporov in javil, da je prispela gospodična Rebell v družbi neke dame in da nujno prosi, da bi bila sprejeta.

G.Monnier je takoj prikimal, ne v prepričanju da prihaja detektivka z nekim novim senzacijonelnim odkritjem, pač pa zato, da bi ji kot prvi objavil njen odpust.

Ta poteza njegovega značaja gotovo ni bila čednostna, ali o gospodični Rebell so mu v začetku peli tako hvalo, da jo je - po lastnem mnenju - precenjeval, sedaj pa se je kruto varal.

Gospodična Rebell je z neznano damo vstopila po vsem ravnodušno. Preiskovalni sodnik je z račovednim pogledom ošinił njeno spremljevalko. Obleka in vsa njena zunanost je kazala, da je pripadnica boljšega sloja. Bila je vsa v črnini in niti najmodernejše oblečena, ali ravno ta okolščina je dokazovala kakšni družbi pripada. Ko je razkrila obraz, je g.Monnier mogel videti voščeno bled obraz, iz katerega je izžarevalo dvoje temnih nenavadnih oči. Tajka je napravila tako mogočen vtis na njega, da se ji je nehote rahlo priklonil in postal napram gospodični Rebell znatno vljudnejši, kakor je to v začetku nameraval.

"Končno ste se zopet prikazali, gospodična," je vzkliknil. "Upam, da ste se prijetno zabavali na potovanju. Žal sem prisiljen sporočiti vam, da so gospodje v Parizu čisto drugačnega mnenja kakor pa se vi nadejate. Policijsko ravnateljstvo je odredilo vaš takojšni odpust iz službe zaradi zanemarjenja dolžnosti."

Besedici zanemarjanja dolžnosti je preiskovalni sodnik izgovoril z močnim povdarkom, ali gospodična Rebell je ostala popolnoma mirna.

"Vem," je odgovorila, "eden izmed vaših uradnikov me je že s to novico pozdravil s posebno škodoželjnostjo" -- gospodična Rebell je g. Monnier-ja ostro pogledala -, "ki vlada tudi v višjih krogih. Torej sem zakonito odpuščena. Ali je dekret že podpisan?"

"Podpisan," se je glasil odgovor, "lahko ga prečitajte."

Gospodična Rebell je površno pregledala dekret in dejala: "Hvala," ga pripognila in spravila v žep.

"Sedaj vam torej nisem dolžna dajati nikakih pojasnil glede mojega obnašanja," je nadaljevala, "povedala bi vam samo rada, da je bil vzrok mojega potovanja samo ta, da bi mogla neovirano in brez uradnega skrbstva nadaljevati z delom."

"Vi ste zelo drzni, gospodična," je odgovoril preiskovalni sodnik in s posmehom dodal: "Ali pa ste ta visoki cilj tudi dosegli?"

Nekaj trenutkov je zavladala popolna tišina v sobi. Izgledalo je kakor, da vsakdo zadržuje dihanje iz razburjenja. Nato je gospodična Rebell spregovorila s precej nejevoljnim glasom:

"Pripeljala sem vam morilko gospoda Pellitana."

"Kako?" je zajeceljal g. Monnier. Preiskovalni sodnik je skočil pokonci s silo odrinil stolico in stopil k detektivki: "Ponovite, kar ste sedaj dejali," je dejal s prosečim glasom.

Ali še predno je mogla gospodična Rebell odgovoriti, je s trdnim glasom dejala tujka: "Mene vprašajte, če hočete kaj vedeti. Da jaz sem gamorila, ali pred tem me je on stokrat leta in leta do smrti trpinčil!"

"Kdo ste vi?" je z vso težavo spravil na dan preiskovalni sodnik, ki je še vedno dvomil ali ženski govorita resnico.

Snop popisanih listov je prifrčal na mizo; Jnez ga je privlekla iz žepa in vrgla pred sodnika. "Tu boste našli odgovor na sleherno vprašanje," je vzkliknila odpuščena detektivka, se poklonila gospej v črnini, visoko dvignila glavo in ponosno odšla iz sobe.

X.

"Gospodična Rebell!" je dvakrat, trikrat zaklical g. Monnier. Celo stekel je do vrat in klical za njo po temačnem hodniku. Ali detektivka

je že izginila za enim izmed številnih oglov vijugastega hodnika. Tako se je preiskovalni sodnik nejevoljen vrnil na svoje mesto in se obrnil na tujko, ki je še vedno nepremično stala sredi sobe:

"Ali bi mi hoteli, prosim, povedati svoje ime?"

"Prečitajte prosim najprej spis, ki vam ga je detektivka položila na mizo. Moje ime bi vam za sedaj bilo še tuje, medtem ko boste po prečitavanju gotovo razumeli vse. Kar je gospodična Rebell zabeležila je čista resnica, vsaj v toliko v kolikor moja oseba prihaja v poštev. Dovolite, da sedem. Sem popolnoma izčrpana po vseh razburjenjih v zadnjem času." Vsedla se je na stolicu in naslonila glavo na steno. Poteze njenega obraza so dobivale čuden izraz.

"Torej čitajte že enkrat," je dejal državni pravdnik preiskovalnemu sodniku. "Sem zelo radoveden."

Preiskovalni sodnik ni bil posebno vesel, da je bil v tem trenutku državni pravdnik prisoten. Končno je vzel posamezne liste in jih pazljivo pregledoval. Spis je bil napisan s svinčnikom, na posameznih mestih z zelo nerodnimi potezami, kar je pričalo, da je gospodična Rebell zapisnik sestavljala v železniškem kupeju. Sodnik je liste odložil, ker se je hotel proti g. Nervalu pokazati kot hladen kriminalist, katerega ničesar ne spravi iz ravnotežja. Končno je pričel čitati z razločnim in počasnim glasom:

"Pojasnitev umora z dne 4. januarja t.l.
PREISKOVANJA JNEZ REBELL.

Moj sum, kakor sem to takoj preiskovalnemu sodniku javila, je padel na markizo Celestino Touars, ki stanuje v panziju na bulvarju Malesherbes. Ko sem si preskrbela vstop k njej se je moj sum omajal in prišla sem do sklepa, da je markiza v najslabšem slučaju samo soudeleženka. Njena fizična postava ni delala vtisa, da bi mogla ona umor izvršiti. Markiza je sicer visoka in vitka, vendar ne iz take tvarine, iz kakršne so ustvarjene atentatorke. Rešitev tega problema sem prepustila bodočnosti, sklenila pa takoj opazovati markizo na vsakem koraku. Sledila sem ji v Besançon in dalje v hrube.

Uspeha sicer nisem dosegla, kar pa sem izvedela je bilo vsekakor zanimivo. Podatki, ki jih je preiskovalni sodnik Monnier priložil poročilu stražnika Bellaca, so bili zame izredno dragoceni. Predvsem sem iz tega poročila izvedela, da je morala biti gospa Bénoit, nekdanja igralka Dalmas, o vsem dobro poučena. Popis Bellaca o njenem salonu je bil skožo dobesedno enak izpovedi priče v takozvanem železniškem procesu, kamor so prizadetega zavlekli. Salon zakonske dvojice je tista igralska špelunka, ki jo je popisal Bellac. Takrat se ni posrečilo, da bi dvojico aretirala, ker se priča ni mogla spomniti okolice, kamor so jo zavlekli.

Še več zanimanja pa so napravila odkritja preiskovalnega sodnika, da so papirji Bénoit potrjeni. Radiranja in pacanja so bila seveda izvršena samo zato, da bi se zabrisali sledovi. Ker pa sem sledi dobila že na neki drugi strani, so mi potvorbe služile kot dokaz za izsleditev morilca. Takoj sem ugotovila kakšna beseda je bila prvotno napisana namesto Bénoit. Vloga markize je postajala čedalje določnejša, posebno ko mi je bilo jasno, da je potrjena beseda Dijon nastala iz besede Lyon. Tako sem ugotovila, da morem morilca iskati samo v tej smeri. Že od samega začetka sem domnevala, da bi mogla preteklost igrati posebno važno vlogo; ta misel je v teku preiskave dobila čedalje večjo važnost. V Pellitanovem stanovanju aretirani mož bi mogel biti vsekakor pripadnik kroga ljudi, v katerem se je odigrala drama. Pozneje sem tudi njemu našla pravo mesto.

V sami preiskavi sem naletela na številne pogreške in tudi dokazi so bili večkrat precej dvomljivi. Iz teh vzrokov smatram, da je najpametnejše, če predočim zapovrstnost dogodkov tako, kakor so se odigrali."

"Zelo pameten postopek," je čitanje prekinil Nerval, "dekle je poslušalo, opazovalo in sklepalo."

"Poslušajte prosim dalje," je dejal Monnier, ki je postal tudi čedalje bolj radoveden:

"...markiza Celestina Touars, roj. Gautier iz Lyona, je zelo zgodaj izgubila svojo mater in je bila vzgojena od sestrične g. Gautier, neke gospodične Linder. Ta gospodična je bila zelo častihlepna in se je stalno ukvarjala s samo eno željo: postati druga žena bankirja Gautier. Mož pa, ki je že takrat imel okrog 50 let ni mislil na to, da bi se drugič vezal

v zakonski jarem. Prav nič se ni brigal za vzgojo svojih otrok - poleg Celestine sta bila tudi še dva brata Gustav in Rihard. Vse svoje nadaljnje življenje je bankir Gautier posvetil špekulaciji.

Bančna tvrdka Gautier je bila ena izmed prvih v Franciji. V Alžiru so ustanovili podružnico in tako se je bankirju posrečilo polastiti se velikega dela karavanske trgovine, ki veže severno Afriko s Sudanom. Ta posel je bankirju ogromno pomnožil njegovo premoženje. Afriški posli so vsekakor povzročili, da je moral g. Gautier pogostokrat potovati v Alžir. Večkrat se je zato dogajalo, da je bil po več mesecev odsoten. Posle v Franciji je med tem časom vodil njegov prvi pomočnik, medtem ko se je gospodična Linder ukvarjala z gospodinjstvom.

V takem ne posebno razveseljivem okolju je rastla Celestina, medtem ko sta se oba brata šolala v Parizu. Gospodična Linder je bila zelo stroga vzgojiteljica, ali za malo Celestino popolnoma nesposobna. Že po kratkem času je spoznala, da se njene sanje ne bodo nikdar uresničile in da bo vedno ostala le uslužbenka pri hiši. To spoznanje jo je navdajalo z mračnostjo, kajti domišljevala si je, da je rojena za gospodarico. Najtemnejše strani njenega značaja so stopale na plan. Bila je izredno hudobna in se je hotela maščevati nad bankirjevimi otroki, ker se je on sam izogibal njenega maščevanja. Bankir je bil tako slep in zaupljiv, kakor je samo mož, kateremu ženska, ki jo ceni, šepeta sladke besede na uho. Gospodična Linder je bila siromašna in zato ga je goljufala na najbolj rafiniran način. Za to delo bi se še našlo kako opravičilo, posebno ker bankir zaradi teh utaj ni pretrpel posebne škode. Ali denar je bil njej potreben, da je vodila še drugo, tajno življenje, kateremu se je z vso strastjo udingala.

Linder je imela mogoče kakih 40 let, ko je pričela ljubavno razmerje z nekim podčastnikom dragoncem v Lyonu. Podnarednik je njenim željam ustrezal seveda samo zato, ker mu je dajala bogate nagrade. Najela je celo posebno stanovanje, da bi se lahko popolnoma posvetila ljubavnemu življenju. To njeno početje pa ni bilo nič proti onemu, kar je uganjala s Celestino. Gospoda Gautier je ljubila že takrat, ko je bil še nezna-

ten bančni uradnik.

On pa se je raje poročil z bogatim dekletom, ki je bilo poleg tega tudi še izredno dobra zakonska žena. Zato pa je z vso mržnjo sovražila njene otroke. Gustav in Rihard sta bila izven njenih vplivov, skrbela je samo za to, da sta dabila čim manj denarja. Celestino pa je imela v polni oblasti. Svoja obnašanja je znala tako proti drugim, kakor proti sami Celestini tako pretkano prikriti, da ji njene podlosti nihče ni mogel dokazati. Spretno obnašanje s služinčadjo je celo ustvarilo simpatije na njihovi strani. Nikdar ni nastopala sirovo proti Celestini, prepovedala pa ji je prav vse, tako, da je bil otrok popolnoma brez lastne volje. Nesamostojnost, to je bila edina lastnost mladega otroka. Nameravala je tudi otroka že zgodaj poslati v kako samostansko šolo in vplivati na mlado deklico, da za vedno ostane samostanska sestra. Ta načrt se ji ni posrečil zaradi odpornosti Roze Berthier, sobarice pokojne gospe Gautier, ki je še vedno ostala v hiši in ki je edina spoznala intrige gospodične Linder.

Gospodična Linder pa se ni pustila tako zlepa motiti v njenih vzgojnih načrtih. Za birmo mlade Celestine sta se vrnila njena brata iz Pariza; s tem je znatno padel vpliv gospodične Linder. To pa ne zaradi tega, ker bi se Gustav i Rihard posebno brigala za svojo sestro, pač pa obamladca sta bila izredno rasposajena in sta se zlasti zelo zanimala za ženski svet. G. Gautier je bil star in lunast, zato je bila Celestina kmalu prepuščena sama sebi.

Gospodična Linder ni trpela prijateljstev in ko je Celestina dorasla v dobo nevarnih let je bila polna romantičnega sanjarenja. Sicer je bila zelo pobožna, vendar jo je neprimerna literatura o pustolovščinah in ljubezenskih dogodivščinah vso prevzela, čeravne ni o tem imela nikake pravšne predstave in tudi nobene življenske izkušnje.

Na to sanjarsko naravo je Linder zgradila svoj peklenski načrt. Neopazno je mlademu dekletu vtihotapljala knjige, ki so obravnavale tajno ljubezen in njene naslade. Nato je pregovorila enega svojih ljubimcev - tokrat je to bil trobentač dragonskega polka - naj bi pričel dvoriti mlademu dekletu, česar se ta ni prav nič otepal, ker je postala Celestina prava krasotica. Z vso rafiniranostjo pokvarjenke je znala oba mlada

človeka prikleniti na samotne sestanke, ki niso ostali brez posledic. Ravno to pa je bila njena peklenska namera, s katero je hotela prizadejati staremu Gautier-u smrten udarec. V svoji naivnosti se Celestina ni zavedala svojega položaja vse dokler ni Roza Berthier čisto slučajno zvedela za vso nesrečno zadevo.

Ta je z vso pametjo in razsodnostjo tudi postopala. Najprej je poiskala gospodično Linder, ki se je ravno od srca smejala solzavim očem Celestine, ki je sanjariła o svojem princu, kateremu ni vedela imena in ki jo bo odpeljal v neznano srečo.

Ko je Roza stopila v sobo gospodične Linder, je bil njen obraz mrk in polen največje odločnosti: "Kdo je zapeljivec mlade gospodične?"

"Kaj?" je Linder vprašala začudeno. Vse je tako lepo napeljala, da bi ji nihče ničesar ne mogel dokazati.

Ali še predno se je prav zavedla, jo je Roza udarila z bičem po obrazu, jo vrgla na tla in jo z ročajem jahalnega biča tako pošteno obdelovala, da se je ročaj zdrobil.

"Prokleta hinavka!" je kričala sobarica. "Tvoja igra je končana! Odgovarjaj!"

Gospodična Linder, ki se je zaman poskušala ubraniti krepkih udarcev sobarice, je molčala.

Sobarica jo je zaklenila v njeni sobi in poiskala mladega Riharda, kateremu je v kratkih besedah razložila vso nesrečo. Rihard Gautier je bil ob tej novici tako pretresen, da sprva ni mogel ničesar odgovoriti. Ko pa so mu polagoma pričele stopati v spomin posledice lahkomišelnosti Celestine, se je tako razjaril, da bi zažaval Linder-jevo, če bi jo imel v tem trenutku pri rokah. Polagoma pa se je pomiril in pričel resno razmišljati, kako bi na najboljši način zavaroval svojo sestro.

Vse njegovo kesanje, da se za usodo sestre do sedaj ni prav nič brigal, mu v tem trenutku ni prav nič pomagalo. Trenotno še nihče od služinčadi ni vedel ničesar o sramoti gospodične Celestine. S pretmjo, da jo bodo v nasprotnem slučaju izročili državnemu pravdniku, so gospodično Linder prisilili, da je podpisala zapisnik, v katerem je svoje zločine priznala in se obvezala, da bo proti plačilu 10.000 frankov v bodoče

živela v Švici in da ne bo nikoli več prestopila francoske meje. Da ne bi njen nenadni odhod izzval sumničenja, so stvar uredili tako kakor, da je Linder-jeva izmaknila neke dragocenosti in je zato morala takoj zapustiti hišo. Roza se je sama z njo odpeljala v Ženevo.

K sreči je bil stari Gautier v tem času v Alžiru. Da bi v Lyonu nihče ne zvedel o nesreči Celestine, je Rihard z njo odpotoval v neko vasico v bližini Nice. Oba sta nastopala kot mož in žena. Kmalu nato je Rihard odpotoval, zato pa je prispela Roza, da bi obskrbovala Celestino.

Celestina je svojo nesrečo prenašala še precej dobro. V začetku ni mogla prav razumeti, zakaj naj bi se hudovala nad svojim zapeljivcem. Ko pa je spoznala vso veličino nesreče, ki je navdajala Riharda in Rozo, se je njen obup tako strašno povečal, da si je želela samo še smrti. Nekega dne je Roza prispela ravno še v pravem času in prepričala, da se Celestina ni pognala v morje. Z vso silo je zvesta služabnica predložila mlademu dekletu blaznost takega ravnanja in Celestine samo je njen korak tako zdelal, da jo je morala Roza na povratku domov nositi. V teku nadaljnjega bivanja sta se Celestina in Roza seznanili z neko žensko iz Nice, ki je takoj spoznala blagoslovljeno stanje Celestine in pričela z vso gorečnostjo pripovedovati kako rada bi imela otroka, pa da ji zaradi neke bolezni to ni mogoče. Zelo rada bi sprejela kako tuje dete za svoje.

Roza je to novico previdno sporočila obema bratoma. Oba sta bila mnenja, da bi se vsa zadeva mogla uspešno le na ta način zbrisati. Rihard se je podal takoj na pot in z zakonsko dvojico Renoir, tako se je imenovala tuja gospa, dogovoril vse potrebno. Oba zakonca sta bila še mlada in tudi uboga. Mož Andrej Renoir je bil slabo plačeni pisar in mu je ponudba kar prav prišla. Rihard Gautier mu je namreč predlagal, naj bi otroka vzel za svojega, zato pa bi mu izplačal odškodnino 30000 frankov. Za Gautier-je ta znesek ni bil posebno pomemben. Za ubogega pisarčka pa je pomenil ogromno premoženje. Da bi odvrnil vsako policijsko zasledovanje je Renoir svetoval, naj bi gospodična Celestina, ki jo je smatral za Rihardovo ljubico, porodila v kakem zakotnem pansijonu. Babico in zdravnika bodo podkupili. Ko je napočil usodepolni dan je v majhni sobici v Nici Celestina podarila življenje krepkemu dečku.

Rojstva oblasti niso javili. Renoir je ukradel nekaj praznih krstnik listov, enega izmed njih izpopolnil in navedel kot rojstni kraj mesto Lyon. Tudi rojstni dan so petvorili in zapisali, da je novorojenček star že devet mesecev. Andrej Renoir je svojim znancem pripovedoval, da je otroka vzal v oskrbo, da bi se na ta način zboljšal svoj denarni položaj.

Kljub vsem tem opreznostim je Rihard vztrajal na tem, da se zakonca Renoir preselita v kak nepoznan kraj. V resnici je Andrej svoje mesto v Nici odpovedal in dobil nameščenje pri nekem advokatu v San Sebastianu, ki je bil v tesnih kupčijskih zvezah z bankirjem Gautirjem.

San Sebastian leži v Španiji. Andrej Renoir je takoj naslutil, da bi mogel tu lažje doseči boljše plašeno mesto. Na denar je bil namreč zelo požrešen. Njegova ljudskošolska izobrazba mu v Franciji kakega napredovanja ni dovoljevala.

Iz Nice je torej odpotoval kot Renoir, v San Sebastian pa je došel kot Bénéit. Njegova žena mu pri tej spremembi ni delala nobenih težav.

Rihard Gautier je mislil, da se bo s tem Renoir-ja za vedno znebil, če ga pošlje v Španijo. Pri tem pa je popolnoma pozabil, da mu bo od tu Renoir prišel na sled. Do sedaj je vedel za bivališče Rihardovo, medtem ko mu je bilo ime neznan. Pri odvetniku v San Sebastianu pa je iz pisem izvedel vse kar je hotel. Ravno tako je g. Rihard verjel tudi da je Renoir dostojen človek, pa se je v tem strahovito zmotil.

V nekaj mesecih se je Celestina v južnih krajih zelo popravila in zunanje izgledala kot isto mlado dekle, ki je pred kratkim zapustilo Lyon. Samo zelo resna in tiha je postala, romantično sanjarjenje pa je iz nje glave popolnoma izginilo. Da bi se vsaj nekoliko zaposlila se je vrgla v pretirano pobožnost in po cele dneve presedela v cerkvi. Tudi to življenje ji ni moglo razodeti pravega življenjskega smisla. Nenadoma se je v nji pričel javljati materinski klic. Če bi le bilo mogoče bi takoj zapustila Lyon in svojo družino ter pohitela v San Sebastian, da objame svojega otroka. Hrepenenje po otroku, kateremu je vrgla en sam sramežljiv pogled, predno so ga odstranili, se je tako mogočno vzbudilo v njej, da je na mah prevzelo vso njeno bit. Bratoma ta nenadna sprememba

ni ostala prikrita. Ker pa sta vsako stvar gledala s stališča kupčije in trgovine in jima je bilo srce ljubeče matere neznano, nista mogla uginiti pravega razloga sprememb, ki so se pojavljale pri sestri. Roza Berthier je pač slutila, kaj se dogaja v srcu mladega dekleta. Ali sobarica je šla skozi trdo življenjsko šolo in za romantiko ni imela nobenega pravega občutka. Tako se je zgodilo, da se je gospodična Gautier nekega lepega dne vsedla za pisalno mizo in napisala obširno pismo družini Renoir v San Sabastianu.

Pismo je dospelo v roke družine Bénoit, ker sta si obe imeni podobni in ni izzvalo nobenega sumniččenja, da je po sredi prevara. Pismo je bilo napisano v taki vihrovosti in nežnosti, da ni imelo pravzaprav nikake vsebine, kakor je to slučaj pri večini ženskih pisem, ki so zgolj izliv neomejene ljubezni. Bénoit je takoj zavohal dober plen. Medtem ko je smatral do sedaj Celestino za Rihardovo ljubico, to se pravi za žensko, ki je samo določen čas vzbujala Rihardovo zanimanje, ga je spoznaje, da je ta ljubica prav za prav njegova sestra, navdalo z ogromno škodoželjnostjo. Nezakonski otrok enega izmed Gautier-jevih sinov ne pomeni - po njegovem mnenju - nič takega, kar bi vzbujalo pozornost. Kakor hitro pa je v igri hčerka iz take hiše, je položaj čisto drugačen. Vsekakor je to dogodivščina, iz katere bi se dalo marsikaj izcediti, je dejal Bénoit nekoč svoji ženi.

Zakon Renoir-Bénoit je bil eden izmed zakonov, ki jih srečamo v življenju na tisoče in tisoče. Žena je bila za moža zanimiva razmeroma le malo časa. Žena je bila poštena kmetica z močno moralno in jeklenim značajem, zato se je mož izogibal, da bi ji na kakršenkoli način izdal svoje temne načrte. Vsekakor se je že takrat odločil, da bo po poti k bogastvu stopical sam; trenotek pa se mu še ni zdel izbran za ločitev.

Bénoit se je zavedal, da v visoki pariški družbi ne more nobena stvar povzročiti toliko prahu kakor lahkomišelnostna pisma. Svojo ženo je zato nagovoril, da bi si dopisovala z gospodično Gautier. Pisma svoje žene je seveda sestavljal sam. Vsebinsko je znal tako spretno predočiti, da je bila Celestina, ko je ta pisma čitala v stalni vznemirjenosti. Enkrat je napisal, da je otrok bolan; takoj se je javila Celestina z ogromno zaskrbljenostjo. Ko je zopet javil, da je otrok ozdravel, njeno veselje ni poznalo meja. Na ta način je prišel do lepega števila njenih pisem. Tu-

di drugače se mu je ta kupčija dobro obnesla, kajti Celestina je vse prihranke svojih visokih dohodkov stalno pošiljala v San Sebastian.

Zakonca Bénoit bi na ta način lahko zelo dobro živela, če bi Andrej ne imel čisto drugačnih potreb. Po preteku treh let je odpotoval v Lyon in se pojavil pred začudenim Rihardom Gautier-jem. Bénoit je tudi sedaj smatral, da je najbolje če igra skromnega moža, zato je govoril o nesreči, boleznih, dolgovi iz prejšnjih časov in si izprosil darilo 10.000 frankov. Rihard, ki ni vedel, da je Bénoit o vsem poučen, se je poskušal z njim pogoditi. Ko pa je zvedel o pismih Celestine se je do dobrega prestrašil in brez nadaljnega izplačal zahtevani znesek.

Rihard Gautier še vedno ni spoznal celotne nevarnosti s strani Bénoita, ker bi drugače gotovo poskusil, da ga na kakršenkoli način razoroži. Bénoit, ki je že videl kako dozorevajo njegovi načrti, se je zadovoljno vrnil v San Sebastian, kjer ga je pa čakalo veliko razočaranje. Povedati je treba, da sta zakonca Bénoit s Cestininim otrokom, katerega sta dala ime Maks, lepo postopala. Ona iz resničnih materinskih občutkov, on zato, ker je gledal v otroku važen objekt izsiljevanja. Gospa Bénoit je bila ženska zelo razburjivega temperamenta, ta jo je v ostalem večkrat zapeljal, da je malega Maksa pogostokrat nepravilno kaznovala in se je je otrok zaradi zelo bal. Medtem ko je bil Bénoit na svojem "poslovnem potovanju" v Lyonu, se je gospa Bénoit nekega dopoldne z malim Maksom zadrževala v kuhinji. Maks se je igral nekoliko metrov od nje oddaljen zraven omare. Ko ga je gospa Bénoit poklicala je mali Maks mislil, da bo tepen, pa se je boječe splazil pod polico za lonce. To jo je tako razdražilo, da je zgubila vsako razsodnost in zagnala proti nje-mu ščetko, ki jo je držala v roki v tem trenutku. Merila pa je nekoliko previsoko, po nesreči je zadela veliko lončeno posodo, ki je padla s police in ubila otroka. Ko se je tri ure pozneje vrnil Andrej Bénoit v najboljšem razpoloženju, je našel svojo ženo na pol mrtvo od bolečine z mrtvim otrokom v naročju v kotu kuhinje. Njegovi načrti so se z nesrečno otrokovo smrtjo strahovito zamajali. Ob pogledu na svojo ženo je s strašnim sovraštvom izrekel eno samo besedo: "Morilka!" Po tej strašni besedi se je gospa Bénoit onesvestila in ko je končno zopet prišla k se-

bi je bila sama v hiši. Njen mož je izginil z mrtvim dečkom, kar jo je navdajalo z grozo. Pozno ponoči se je Bénéoit vrnil domov. Preko ramen je imel obsežno pelerino in iz belega omota je privlekel majhnega spečega dečka, ki bi mogel biti star neke dve leti. Ko je otroka položil na tla, je pograbil obe zapestji svoje žene, ju trdo stisnil, jo mrko pogledal v oči in ji s pretečim pogledom dejal: "To je od sedaj naprej naš Maks, razumeš! Nihče ne sme zvedeti, nihče! Molči, če ti je drago življenje!"

Nikoli se ni zvedelo od kje je prinesel otroka in kam je zagrebel mrtvo dete. Verjetno pa je, da je otroka kupil od nekega ubogega španskega ribiča b bližini San Sebastiana, kjer vlada taka beda, da se zadušijo zaradi pomanjkanja, vsa materinska čustva.

Naslednjega dne sta odpotovala zakonca Bénéoit iz San Sebastiana. Andrej je smatral, da je pametnejše če pusti tam vso opremo in se čimprej oddalji od mesta zločina. Odpotoval je v Antwerpen. Ker se je v San Sebastianu dobro naučil španščine, je hitro našel zaposlenje pri nekem brusarju dijamantov, ki je kupčeval z Južno Ameriko. Kmalu pa je to službo zapustil in se zaposlil v nekem izseljeniškem uradu. Tu je bila sicer plača manjša, zato pa je z vso pridnostjo ponarejal potne liste in izkaznice ter s tem dobro zaslužil. Vedel pa je, da mu se tla majajo pod nogama, zato se je namenil, da se čimprej vrne v Francijo.

Najprej je hotel povohati ozračje, predvsem kako bi z mladim dečkom, ki naj bi predstavljal Celestininega sina, dobil vstop v Gautierjevo hišo. Slučajno so tega dne praznovali 60 rojstni dan starega g. Gautierja in je bila hiša polna gostov. S sigurnim pogledom je Rihard ocenil situacijo in se takoj zavedal, kaj lahko nastane, če se v hiši prikaže Bénéoit z malim dečkom. Zato je brez besede iztrgal ček iz čekovne knjižice, napisal nanj znesek 10.000 frankov in ga izročil nememu izsiljevalcu. Ali ta je takoj razumel, da bo hotel Gautier za vsako ceno prepričati škandal in je zato hladno odgovoril: "Nujno potrebujem 30.000 frankov." Riharda je vodila ena sama misel: znebiti se Bénéoita čimprej in tako se je odločil obljubiti mu tudi to vsoto, vendar se je izgovoril, da jo bo Bénéoit prejel v jutranjem brzovlaku.-

Od tega časa dalje sta zakonca Bénéoit potovala po najrazličnejših mestih Francije i Švice. Andrej si je prizadeval, da bi čim bolj zabrisal sledi za seboj. Otroka sta izročila neki kmetici v Ostende. S svoji-

mi "starši" se je sestajal samo takrat, ko je moral v Lyon kot grozilno sredstvo. V teh letih se je Andrej Bénéit zelo trudil, da bi prišel v stik s Celestino, ali se mu to ni posrečilo, ker jo je Rihard odstranil iz Lyona.

Celestina je še vedno močno hrepenela po svojem otroku in kadar jo je Rihard opozoril na Bénéit-jeva izsiljevanja, je vedno trdno odločila, da bo Bénéit-ju otroka odvzela in ga dala v oskrbo nekam drugam. Vendar je vedno pravočasno sprovidela nesmiselnost svoje namere. Tako je živela po želji svojih bratov, ki sta želela, da bi se nekje v tujini poročila, v odličnih pansijonih v Rimu, Stuttgartu, Londonu, Dalmaciji in drugod. Stari bankir, njen oče, se za njo nikoli ni brigal. Celó sedaj na starost se je zanimal samo za svoje posle, odsotnost hčerke ga ni prav nič bolela.

Tako je Rihard Gautier mislil, da je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi Celestinino skrivnost skrnil pred svetom. Izsiljevalne pospuse Bénéita je postavil kot neprijetno postavko v svoje knjigovodstvo, čeprav mu je bilo večkrat težko izdati tako prikriti, da ne bi vzbujal pozornosti pri strogem očetu. Večkrat je moral te zneske vknjiževati kot lastne izdatke, kar mu je stalno povzročalo velika neugodja s skupim očetom. Iz vsega tega je razumljivo, da je komaj čakal na vest, da se je Celestina poročila v tujini, ker bi v tem slučaju postavil Bénéita pod kap.

Zelo neprijetno se je nekega dne gospod Rihard začudil, ko se je zopet pojavil Bénéit in mu dobrodušno sporočil, da je dobil mesto pri nekem zakonem odvetniku v Lyonu. Rihardu se je zdelo kakor, da mu je nekdo postavil zanjko okrog vrata. Ali v Lyonu je vendar nekaj družin s pomočjo katerih komajhnega, nepomembnega pisarčka brez hrupa spravil s površja. Na drugi strani pa si je dejal, da je vendar bolje, da si človek ne ustvarja cele vrste upnikov, ampak da je skoro praktičnejše, če ostane samo pri enem. In tudi cenejše je to.

Vsekakor pa je Andreju Bénéit pri vsaki priliki jasno povedal, kako stvari stoje in ta je bil preveč premeten, da bi tega ne uvidel. Prva njegova bistroumnost je bila pač v tem, da se je pojavil pod novim ime-

nom Ernest Pellitan. Svojo ženo pa je javnosti predstavil kot svojo vdovo sestro. Od kje je dobil potrebne papirje ni znano. Mogoče jih je kupil od nekega žeparja, ali pa so bili potvrjeni. Rihard Gautier, ki se je stalno zanimal, kako bi lastno zanjko ovil okrog vratu Rencir-Benoit-Pellitan, si je skrbno zapisoval imena in datume v papirjih, ki mu jih je s prezirom kazal Pellitan. Ni se mu pa posrečilo dokazati, da Ernest Pellitan v resnici obstoji.

Z raznimi pretnjami je Pellitan svojo ženo spravil tako daleč, da ni ugovarjala lažem, s katerimi jo je predstavljal kot svojo sestro. Živeti je morala zopet pod imenom Rencir. Zakaj ni za svojo ženo izbral drugega imena, ni znano. Zanimivo je, da je vedno potvarjal samo svoje lastne papirje, medtem ko je na papirjih svoje žene puščal originalne podatke. V Lyonu se ni dobro počutil, čeravno je tu živel več let. Življenje v malem mestu mu je postalo dolgočasno. Z vso silo ga je privlačil Pariz. Zaradi spremembe si je zopet zaželel uradniškega poklica. Ker pa to ni šlo gladko izpod rok, se je poslužil vpliva Rihadra Gautier-ja.

Medtem je bila Celestina samo enkrat v Lyonu in se je že po nekaj dneh vrnila v tujino. Celestina je svojemu presenečenemu bratu zaupala, da se je tajno zaročila in da bi njen zaročenec že v naslednjih dneh zaprosil očeta za njeno roko. Z neko prijateljsko angleško družino je iz Londona potovala v Biarritz, da bi poletje preživela v tem elegantnem kopališču. Pri nekem izletu v San Sebastian je spoznala markija Rudolfa Touarsa.

Ženin je prišel in dobil očetov blagoslov v znatni meri tudi zaradi svojega zvenečega naslova, ki je najbrže upalil tudi pri Celestini. Nihče ni mogel Rudolfu Touarsu odrekati moške lepote, vsekakor pa je bil mnogo starejši od svoje neveste. Oba sta živela, da bi se svadba izvršila v najožjem krogu svojcev, poroka pa v cerkvi sv. Magdalene. Odločila sta, da bosta takoj po končanih formalnostih odpotovala. - Celestina ni bila posebno srečna. Zakon ni bil sklenjen iz ljubezni. Njega je privlačilo premoženje, njo pa plemiški stan, ki ji bi omogočil dostop v najvišje kroge. Da jima bo stalho potovanje s časoma postalo odvratno, na to nista mislila. Gospođična Gautier se je sedaj bolj kot kedajkoli balasaje

preteklosti. Pred zaroko si je sicer obljubila, da bo svojemu zaročencu izpovedala vse, ali v trenutku ko bi morala to storiti, ji je sramežljivost zaprla usta. Čutila je, da je stopila v zakon z lažjo v srcu, ali bila je preveč šibka, da bi izpovedla resnico.

Tudi Rihard Gautier je preživel nekaj neprijetnih tednov. Časopisje je svojim čitateljem obširno poročalo o zaroki in na ta poročila so uredniki navezali najrazličnejša tolmačenja. Rihard Gautier je dobro poznal moža, ki se je sedaj imenoval Pellitan in je prav dobro vdel, da ta ugodne prilike za izsiljevanje ne bo zamudil. V resnici se Rihard ni zmotil. Nekaj dni pred poroko se je pojavil Pellitan s prošnjo, naj bi se Rihard zavzel, da bi Pellitan dobil izpraznjeno mesto v poljedeljskem ministerstvu. Rihard sam ni verjel, da bi mu to uspelo in je zato ponudil Pellitanu denarno pomoč, ki pa jo je ta na veliko začudenje odklonil in odločno zahteval namestitev v ministerstvu. V živahnem medsebojnem prepiru okrog te namestitve je Rihard spoznal, da Pellitan znatno višje ceni mesto pomožnega delavca v ministerstvu, kakor pa visoko odpravnino. Zato Rihardu ni preostajalo drugega, kakor da se s priporočilnim pismom, ki mu ga je izročil Pellitan, napoti v Pariz in s pomočjo svojih prijateljev izposljuje Pellitanu mesto v ministerstvu, kar se mu je tudi posrežilo.

Za svoje pariške načrte Pellitan ni potreboval svoje žene. Smatral je, da je sedaj prišel trenutek, da se svoje žene iznebi. Pri svojih potovanjih po Franciji je spoznal tudi okolico Besançona. Tega oddaljenega mesta se je sedaj spomnil. Hitro se je odločil in kupil v Fermebrebisu malo hišico, ki jo je opremil s svojim pohištvom iz Lyona. V hišico je namestil ženo in Maksa ter pri tem izmislil pripovedko o stotnikovi vdovi. Papirjem svoje žene je dodal potrebne dodatke. Ženi je dal nekaj tisoč frankov in ji obljubil mesečno podporo po 100 frankov. Žena Renaira, ki je bila v življanju tako razočarana in kljub vsemu še vedno ohranila nekaj ljubezni do svojega moža, je rada odšla v gorsko samotno. Od svojega moža ni zvedela ničesar več. Čeravno je nikdar ni posvetil v svoje temne načrte je vendar vedela kako je z otrokom in z družino Gautier. Nekoč se je obrnila s pismom do Riharda, ki ji je sporočil

naslov njenega moža v Parizu in ji obenem poslal 300 frankov. Za denar se je zahvalila, odklonila pa nadaljne pošiljanje in pripomnila, da bo denar porabila za Maksa.

Medtem se je Pellitan preselil v Pariz. Nekega jutra ga je presenetilo pismo žene, o kateri je mislil, da je že pozabljena in ga spravilo v nemalo razburjenje. Brzobjavno ji je poslal nekaj denarja in ji obljubil, da jo bo vsake tri mesece obiskal. Ločitev zakona je izposloval z novo lažjo češ, da bo lažje dobil primerno službo v Parizu kot samec. Zagotovil ji je, da bo v desetih letih toliko zaslužil, da bo kupil villo na Rivieri, kjer bosta lahko brez skrbi živela. Verjela mu je. Dolgi meseci njegove odsotnosti pa so jo kljub temu navdajali z nezaupanjem. Njegovim besedam ni več verjela in počasi je tudi iz njenega srca izginil. Ko je Maks končal vaško šolo, je brihtnega dečka poslala v Besançon.

Pri vaščanih je uživala gospa Renoir zaradi svoje ljubeznivosti dober glas. Zelo pa jo je nekega dne iznenadil obisk dveh elegantnih dam, od katerih se je ena predstavila kot Celestina Gautier in prišla zato v Besançon, da bi objela svojega sina. Ali Maks je stanoval v nekem inter--natu v Besançonu in je samo ob nedeljah prihajal v Fermebrebis. Celestina je takoj zapazila, da je gospa Renoir pridna ženska in je zato zapustila večjo vsoto denarja ter ji obljubila, da se bo zopet vrnila. Omenila je tudi, da se bo druga dama, ki stanuje v Besançonu večkrat zanimala za Maksa. Ta druga dama je bila Roza Berthier. Umalu po poroki Celestine sta se tudi Rihard in Gustav poročila in Roza je postala v hiši odveč. V svoji mladosti je pridno varčevala, od bankirjev je prejela bogato doto in malo mesečno rento. Tako se je kmalu tudi ona poročila s svojim bretrancem Otonom Adamom, ki si je z denarjem svoje žene kupil na glavnem trgu Besançon hišo in se z drugim ni ukvarjal, kakor da živi od rente svoje žene. Gospa Roza Adamova je bila potemtakem posrednica med markizo Touars in gospo Renoir.

Celestina je živela s svojim možem skoro vse leto v tujini, samo v sezoni sta prihajala v Pariz. Časopisi elegantnega sveta so vsakokrat javili prihod zakonskega para in tudi povedali, kje sta se zakonca nastanila. To seveda ni ostalo skrito Pellitanu, ki je ta'oj zavohal nove dohodke.

Ko je Pellitan prvič razgovarjal z markizo, ga ta ni spoznala, ali zelo se je prestrašila njegovega imena. Slučajno je bil za to priliko Rudolf odpotoval v Boulogne in Celestina je korajžno odslovlila Pellitana, česar si niti Rihard ne bi upal.

Pellitan je divjal od jeze in se je naslednji dan zopet javil ter ji ponudil njena pisma v nakup. Pri tem ji je pretil, da bo pisma predložil njenemu možu in jih celo objavil kot "ljubavna pisma markize" v nekem bulvarnem listu. To se je seveda moralo prepričati. Za visoko vsoto je odkupila eno pismo in ga uničila. To se je še večkrat ponavljalo tudi z ostalimi pismi. Svoječasno je v San Sebastian odposlala kopico pisem, da se sama ni vedela koliko. Na ta način so se izsiljevanja lahko zavlekla v desetletja, posebno še zato, ker je Pellitan vsakokrat zahteval ogromne zneske, ki so celo tako bogati ženi, kakor je bila markiza povzročali glavobol.

Dovolil si je celo nesramnost, da jo je od časa do časa naročil v svoje stanovanje, da je lahko izbirala med pismi, ki jih je hotela kupiti. Tu se je zgodilo, da je zašla v družbo neke baronice Mareine, ki je bila oddaljena sorodnica njenega moža. Mareine je bila starejša, da in jo je ob neki priliki poklicala na stran in ji dejala: "Toliko se govori o vaši pobožnosti, ljubo dete, da sem vas smatrala za svetnico. Zadnjič pa sem zapazila, da ste tudi vi v mreži črnega pajka." - "Črnega pajka? Ne vem kaj s tem mislite milostljiva gospa." - "O, saj se razumemo, le kar priznajte. Tudi jaz sem v tej mreži. Zadnjič sem vas slučajno videla, ko ste zapuščali neko določeno hišo v ulici Guéneé - vidite kako ste prebledeli! - Aha, sem dejala sama sebi, gospa markiza plačuje svoje dolgove od kvartanje, pa si sedaj išče pobotnic. Tudi jaz sem hotela ravno to storiti. Čudno, da se nikdar nisva srečali v salonu gospe Bénoit..." Tako je žlobudrila baronica še nakej časa, dokler ni Celestina zvedela, da je Pellitan blagajnik zakotne igralnice, ki je last njegove žene, nekdanje igralka Dalmás.

Nekoč je to povedla gospe Adam, ki je seveda to stvar takoj nesla na nos gospe Renoir. Kakor vse varane ženske tako je bila tudi ta obdarovana z izredno finim nosom. V svoji fantaziji je takoj zaslutila zve-

zo med Pellitanom in ogralko Dalmas, čeravno ni dvomila, da ima ta zveza poleg tega tudi še kupčijski značaj. Zaslutila je tudi takoj, da Pellitan ni samo blagajnik gospodične Dalmas, pač pa je iz samega imena Bénéoit, ki ga je nosila celo vrsto let, uvidela kaj je pravzaprav na stvari. Sklenila je, da preišče vso zadevo do dna in se je zato z Maksom odpeljala v Pariz. Pellitan je bil strahovito presenečen in je gladko priznal vse.

Maks je doslej vedno mislil, da je v resnici sin nekega stotnika, ki je pustil svoje življenje v afriški puščavi. Odkritja gospe Rencoir so hipoma postavila na laž dosedanjo pravljico. V prvem hipu je mislil, da bi mogel biti sin markize, nato pa je padel v popolno temo, kajti nihče razen Pellitana ni vedel, čegav sin je pravzaprav. Mogoče niti Pellitan tega ni vedel.

Gospa Rencoir je mislila zgolj samo še na maščevanje. Tudi Maks je gojil neomejeno sovraštvo proti Pellitanu, obenem pa vročo željo kako bi pomagal markizi Touars. Kljub svojim 19 letom je bil odločen mladenič, sposoben za boj proti Pellitanu. Videl ga ni že več ko 10 let. Pregovoril je gospo Rencoir naj svojega moža povabi na obisk. Ta je tudi prišel, čeravno gospa Rencoir tega ni pričakovala. Ob času obiska se je Maks skrival v shrambo in od tu tajno opazoval Pellitana. Ko je Pellitan ponoči zaspal, se je Maks splazil v sobo, mu odvzel dva svežnja ključev, napravil od njih v vosku odtise in jih porinil nazaj v Pellitanov žep.

Na podlagi teh odtisov je Maks pustil napraviti v Besançonu duplikate ključev in nato z gospo Rencoir odpotoval v Pariz. Gospa Adam je oba poučila o prihodu markize in tako sta izdelala vojni načrt proti nečloveškemu izsiljevalcu.

XI.

G. Monnier je nekoliko prekinil in pogledal državnega pravdnika, ki pa je bil ves zatopljen v razmišljanje in radovednost. Zato je s čitanjem požuril, pri tem pa dejal: "Gospodična Rebell je tu vrinila list drugačnega formata. Na njem piše tole:

Ko sem v uradnem listu med izgubljenimi in najdenimi stvarmi odkrila sporočilo, da so našli žensko jopico in plašč, ki sta bila pokrita s krvjo, mi je padla v glavo misel, da bi mogle te stvari biti v zvezi z u-

morom na Rue Vivienne. Ko sem te stvari pregledala, sem spoznala, da so morale pripadati visoki in sloki dami, da pa jih je morala nositi neka manjša ženska, ker je bil spodnji del ves izhojen. Vsekakor sem sklepalala, da so morala biti oblačila prinešena v skrivališče v noči umora. Če pa si je neka ženska pri tem velikem mrazu slekla krilo in plašč, je morala biti vsekakor dobro oblečena spodaj. Nehote mi je prišlo na pamet, da je ta oblačila nosil neki miški in tega sem morala poiskati.

Marki ni mogel priti v poštev ker je nenavadno širokoplečat, drugih-znancev aristokracije ne poznam. Pri tem sem se domislila neznanca, ki je bil aretiran in osumljen umora. Njegova postava bi bila pripravna za najdena oblačila, tudi je bil manjši od gospe Touars. V hiši kjer so našli stvari je nek razupiti pansijon. Šla sem do lastnice pansijona in s pomočjo policijske legitimacije sem jo prisilila, da mi je pokazala knjigo tujcev. V njej sem našla, da je pred tremi tedni nočevala s svojim sinom v pansijonu neka gospa Sebastian. Rekli so mi da bi mogla biti stara kakih 40 let in da je ostala v pansijonu 2 dni. Ko je spoznala kakšnega značaja je pansijon, je odšla. Stara policijska izkušnja pravi, da ponarejevalci in denuncijantje ponavadi izbirajo taka imena, ki so se jim do dobrega vtisnila v spomin. Sebastian in Lyon, obe imeni bi mogli dobro poslužiti gospe Renoir. Dejala sem si, ne da bi poznala zvezo med Pellitanom in gospodom Renior (Maksa sem smatrala za njenega pravega sina), da je najbrže ta sin v zvezi z markizo izvršil umor, nato pa stekel v hišo, ki je ponoči ne zaklepajo. Tam je odložil oblačila in se potem v svoji moški obleki izmuznil. Pozneje sem ugotovila, da so bile te moje kombinacije skoro v vsem pravilne.

Samo klobuk mi v tej kombinaciji ni odgovarjal. Njegova oblika je vsekakor zahtevala močno lasišče. Aretiranec je bil posebno sumljiv, ker je nosil obrito glavo in bi zato ne mogel nositi klobuka. Lasulje niso našli. Vsekakor pa lahko smatramo, da so jo oprezno nekam skrili, ali pa jo na drobne kose zrezali, da jo je veter raznesel na vse strani. To vprašanje pa je še nerazjasnjeno. Rešitev, ki sem jo pozneje ugotovila pa je bila zelo enostavna.

V kakšni obliki se je odigral napad na Pellitana, mi ni bilo takoj jasno, vendar sem smatrala, da sta oba naročila Pellitana na Place de la Bourse. Po izpovedi gospe Renoir, o katere verodostojnosti nič ne dvomim, je tragedija potekala nekako takole: Gospa Renoir se je z Maksom odpejajala k markizi Touars, ki je bila najprej zelo boječa, vendar pa zelo iznenadena, ko je zagledala Maksa. Usoda je aristokratinji odrekla nadaljne porode in tako se je v svojem luksurjoznem življenju včasih spomnila na malo bitje, o katerem je zvedela samo to, da je v dvomljivih rokah. To ji je potem gospa Renoir vso zgodbo odkritosrčno povedala, je toplina do Maksa precej zginila, vendar jo je zelo prijetno dirnila namera Maksa, da ji bo preskrbel kompromitirajoča pisma. Markiza ni imela do Maksa nobenega nežnega občutka, čeravno ga je desetletja smatrala za svojega sina, pač pa je gledala v njem samo neko vrsto detektiva, ki jo želi osvoboditi iz rok izsiljevalca. Postala je egoistična in zato je obema obljubila samo denar za napad na Pellitana, končno pa zagotovila da bo Maksu preskrbela klobuk in oblačila.

Da bi se izognili vsakršni pozornosti, so sklenili zvabiti Pellitana v proglo. Markiza je napisala Pellitanu nekaj vrstic in ga naprosila, naj z vsemi pismi pride ponoči v Rue Vivienne. Za pisma mu bo izročila nakit v vrednosti 100.000 frankov. Povedala mu je tudi, da bo prišla v družbi svoje sobarice.

Točnega načrta niso izdelali. Gospa Renoir naj bi predstavljala sobarico, Maks pa markizo. Z nenadnim razkritjem pajčolanu sta ga mislila presenetiti, mu odvzeti pisma in zbežati. Za vabo jima je markiza izročila z rubini in biseri opremljeno podvezo, ki jo je nekoč kupila v Londonu. Če nikdar ni nosila in zato jo je lahko brez skrbi izročila, ker je pri njej nihče ni videl.

Stvari se niso v celoti razvijale tako, kakor je bilo določeno v načrtu. Gospa Renoir je bila z Maksom ob določenem času na mestu, Pellitana pa ni bilo nikjer in že sta se bala, da ga sploh ne bo. Končno je prišel in ju seveda ni spoznal. Vendar je Maks glas gospe Touars tako naravno imitiral, da je izsiljevalca prekanil.

"Ali imate pisma s seboj?" je dejala. Pellitan je potrdil in potegnil

iz žepa sveženj pisem. Kakor je bilo dogovorjeno je tudi gospa Renoir potegnila iz torbice dragoceno pođvezo in jo izročila Pellitanu, medtem ko je Maks iztrgal snop pisem iz Pellitanove roke.

"Lep spomin za mojo malo ženico," se je zasmel Pellitan. Bolesten vzklik sobarice je vzbudil v njem sumnjičenja in stopil je korak nazaj. Medtem je Maks tajno izvlekel malo bodalo in Pellitan je z zapovedajočim glasom dejal: "Izročite mi nakit, markiza! Seveda nisem bil tako neumen, da bi vam prinesel tudi zadnje pismo."

Maks ni ničesar odgovoril, pač pa je posvetil z bodalom ob pramenu svetilke pred njegovimi očmi.

"Oh, osleparili bi me radi" je z vso jezo siknil skozi zobe "proklete babe, z vami bom že opravil!"

"Tudi z menoj?" Gospa Renoir je vrgla pajčolan na stran in s strahotnim pogledom gledala svojega moža, da se je ves zmedel. Trenotek je ostal brez besede, nato pa ji vrgel nesramno besedo v obraz.

Njeno sovrašтво v tem trenutku ni poznalo meja niti premišljevanja. Izdrila je iglo iz Maksovega klobuka in z vso silo udarila proti nekdanjo tako ljubečemu možu. Slučaj je nanesel, da je tudi Pellitan v tem trenutku napravil proti svoji ženi neko kretnjo, ki je zađostovala, da si je iglo zadrl naravnost v srce. Strahotno je zakričal in se zgrudil na tla ter s seboj potegnil tudi gospo Renoir. Ta okleščina je spravila Maksa ob razum in udaril je na tleh ležečega z bodalom in mu prerezal vratne žile. Osvestil se je šele, ko ga je poškopil močan curek krvi. V tem trenutku mu je močan veter potegnil ženski klobuk z glave, na kateri je nosil pod klobukom angleško potovalno čepico, skozi katero je bil klobuk z iglo pripet.

V tem trenutku se je zavedal nevarnosti, posebno ker je v daljavi zaslišal korake. Z vso naglico je potegnil gospo Renoir pokonci in odhitel z njo čez Borzni trg. Pri tem je gospa Renoir zapazila, da je izgubil damski klobuk in zakričala. Bilo pa je že prepozno, da bi iskala izgubljeni klobuk. Zato je Maks stisnil pisma gospe Renoir v roko. Ta naj bi pisma takoj izročila markizi, ki jo je pričakovala pred opero.

Medtem je Maks strgal s sebe v veži že večkrat imenovane hiše ženska oblačila, jih skrnil pod stopnjišče in odhitel v ulico Guénégaud, da bi se polastil vseh preostalih pisem "črnega pajka". Našel pa ni ničesar pomembnega. Posrečilo se mu je pa najti zadnje pismo markize Touars, ki ga je z aktovko odnesel s seboj in se srečno vrnil v hotel. Tu ga je že pričakovala gospa Renoir. Markizi je izročila pisma in jo o vsem informirala. Nesreča s klobukom markize ni prizadela, kajti klobuka nikdar ni nosila.

Maks je svetoval gospa Renoir, da takoj odpotuje. Ko je ta že odhitela je zapazil da mu manjka zadnje markizino pismo, ki ga je gospa Renoir vzela ne da bi on to zapazil.

Mislil je, da je v naglici pismo nekje pozabil v stanovanju Pellitana, zato se je odločil, da mora takoj ponj, da ne bi bila še markiza vpletena v umor. Maks ni verjel, da bo policija tako hitro ugotovila osebnost umorjenca. Zato je brezskrbno ponovno odšel v Pellitanovo stanovanje. Ko so ga aretirali je sklenil molčati, ker je s sigurnostjo domneval, da ga nikoli ne bodo spoznali že zato ker nobena cerkvena matrikola njegovega imena ni imela zapisanega. Vse to bi se mu tudi posrečilo, če bi markiza ne odpotovala v Fermebrebis, da obvesti gospo Renoir o celotni zadevi. Markiza se je ranila z bodalom, ki je bilo skrito med pismi. Od tod izhajajo tudi prvni sledovi na njenih oblačilih. Bodalo je vrgla v seno, pisma pa raztrgala na majhne kose in potresla po pariških zapuščenih ulicah. Na ta način je mislila, da je popolnoma brez skrbi...

Razmere markiza Touars sem ugotovila v Lyonu, ko sem zasliševala njeno prejšnjo služinčad. Ostalo sem zvedela od gospa Adam in gospe Renoir.

Jnez Rebell"

Gospod Monnier je napravil majhen odmor, nato se pa obrnil k tujki in dejal: "Ali je vse to res? Ali ste vi gospa Renoir, v resnici žena in morilka Ernesta Pellitana?"

"Vse je čista resnica," je odgovorila žena z utrujenim glasom.

"Potem vas moram takoj zapreti!" --

Ko sta bila zopet sama, je dejal državni pravdnik preiskovalnemu sod-

niku: "Rad bi videl tisti nos, ki ga bo dobil tisti, ki je podpisal odpust iz državne službe za gospodično Rebell."

"Jaz tudi," je odgovoril preiskovalni sodnik precej poteftano. Saj je bil odpust v mnogem njegovo delo.

Jeza sodnih uradnikov pa je naslednjega dne še bolj narasla, ko so po ulicah prodajali najnovejšo številko dnevnika "Aurore", v katerem je bil točno popisana "slučaj Pellitan" s podnaslovom "Črni pajek". List se je precej posmehljivo izražal o juristih in kriminalistih, zato pa je glorificiral v vznešenih besedah Jnez Rebell.

Porotna razprava "slučaja Pellitan" je vzbudila ogromno senzacijo. Gospa Renoir in Maks sta bila ob veselem ploskanju občinstva oproščena. ---

Monnier in Nerval sta počasi stopicala po bulvarju Hausmann. Na neki hiši se jima je blestel nasproti svež napis:

Jnez Rebell
privatna detektivka

"Hudiča," je dejal g. Monnier. Drugega nič.

(Konec)

DOMOTOŽJE
(Janko Glaser)

Tja bi šel, kjer naše bukve košate
same zase stojijo,
tja čez samotne naše frate,
tja čez poletne planinske trate,
kadar po arniti bridki dišijo.

Tam bi med bujno zelenje se vlegel
in bi vse žalostne misli izpregel
in bi jim rekel: adijo!

VEČER
(Janko Glaser)

Še v solncu ležijo vrhovi planine,
vsak rob posebe;
v zareze med njimi, v kotline
se stekajo sence kakor v šlebe.
Še skoro bo téma preplavila vso
dolino.

Tako nad lepotami prejšnjih dni
še pokojno se zadnji odblesk zlati,
dokler tudi ne pogrezne se v molk
in temino.